

ЕВРЕЙСКИТЕ ТРУДОВИ ЛАГЕРИ В БЪЛГАРИЯ. ЗАКОНОДАТЕЛНА ОСНОВА И ПРАКТИКА

Отбелязване на Международния ден в памет на
жертвите на Холокоста

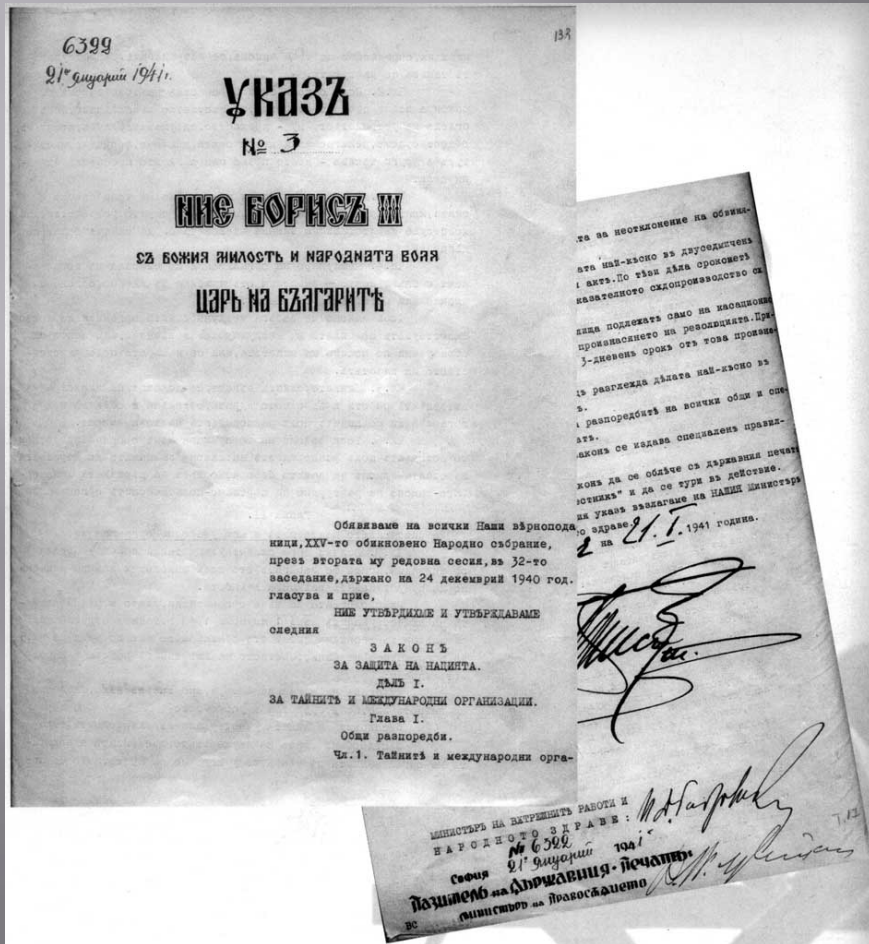
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

27 януари 2016 г.

Трудова повинност в България

- ▣ 1 март 1937 г. – към Министерство на Обществените сгради, пътищата и благоустройството е създадена служба „Временна трудова повинност“.
- ▣ По силата на специален закон от 1938 г. всички мъже на възраст между 20 и 45 години подлежат на ВТП за период от 10 дни в годината.
- ▣ 13 юни 1940 г. – с царски указ Трудовата повинност влиза в състава на армията като самостоятелен род войска под името „Трудови войски“

Закон за защита на нацията

В сила от 23 януари 1941 г.

Член 21, т. Г:

Лицата от еврейски произход не могат да се откупват от военна служба, а се свикват на общо основание, но служат само като трудоваци в отделни трудови групи

27 януари 1941 г.

Всички войници и офицери от еврейски произход са освободени от армията

Законодателна основа за трудовата повинност

- ▣ 14 февруари 1941 г. – Правилник за приложение на Закона за защита на нацията.
- ▣ Член 30, ал. 1 – детайлите по службата на евреите в отделни работни групи ще бъдат определяни от министъра на войната.
- ▣ 15 май 1941 г. – Наредба относно трудовата повинност на евреите. Униформи на Трудови войски. Евреи могат да бъдат назначавани за командири на групи.

ЛАКАТНИК — 1941 Г. Подполковник Баев на посещение в 4 еврейска строителна рота. На снимката от десно към лево: Поручик Мошев, поручик Грасиани, подпоручик Леви, подпор. Ваена и офиц. кандидат Селиков.

אלעזר לוי ב-1941 בצרפת

Елиезер Леви, Церово, 1941 г.

Хаим Молхов, Марикостино, 1941 г.

צ 777 ב 1941

מקהלה בצ'רובו בשנת 1941

Евреи трудоваци в лагер
Церово през 1941 г.

Трудова повинност през 1941 г.

- ▣ 1 май 1941 г. – всички евреи на възраст между 20 и 40 години са мобилизирани в трудови групи.
- ▣ Около 8.000 души на 15 места из България
- ▣ Юли 1941 г. – протест на германския посланик в София Адолф Хайнц Бекерле относно службата на евреи в българската армия.

№ 132 от 12 Август 1941 от Заседанието на Минист. Съвет

Постановление № 113

Устният доклад на г. Министра на обществените сгради, пътища и благоустройство

Постановиха

На основание чл. 21 буква Г. от Закона за Защитата на Народите / Д.В.

бр. 16 от 23 Януари 1941 одобрява се следното:

1/ Подлежателите на отомански трудовата си служба лица от еврейски произход да отбиват службата си в отделни трудови групи, формирана при Мин. на общ. сгради, път. и благоустр.

2/ През време на службата си трудоваците евреи да получават безплатно само храна и - при възможност работно облекло.

3/ Всички еврейски военни чиновници, както и запасните трудоваци от еврейски произход се мобилизират граждански за извършване на държавни, обществени или общински мероприятия.

4/ Граждански мобилизираните евреи се поставят в разпоредба на Мин. на общ. сгради, пътища и благоустр., което формира от тях трудови работни групи.

5/ През времето докато трае гражданското мобилизиране на евреите получават безплатно само храна и при възможност - работно облекло. Ония от тях, които са семейни и семействата им бъдат признати за нуждици се мобилизират граждански мобилизирани на член от семейството, а реду когото е лежало издръжката на последното, получават надница в размер до 60 лв.

6/ Както отбиващите трудовата си служба, така и граждански мобилизирани евреи носят задължително отличителен знак, опред. от Минист. на обществ. сгради, пътища и благоустр по които да се разпознават, че са евреи.

7/ Възлага се на Министерството на Войната в съгласие с Министерството на обществ. сгради, пътища и благоустр. да издаде с особена наредба подробности как по подготвянето и повишаването на служба на подлежащите евреи и техната отчетност по време, а на Минист. на обществените сгради, пътища

Министерско постановление #53 12 август 1941 г.

Работните групи – прехвърлени от
Министерство на войната към
МОСПБ.

- Трудоваците евреи – без военни
униформи.

- За командири – офицери българи.

- Всички евреи трябва да носят
специален знак, който да ги отличава
като такива.

и благоустройство да издаде с особена наредба подробности по не
сене на службата на трудоваците евреи
Това постановление е подписано от всички министри начело с Богдан
Филков и Министерств. на Благоустройството Инж. Хр. Василев.

МИНИСТЕРСТВО НА С.С.И.В.
отдел за вр.тр.повинност
2446
17. март 1942. год.
София

З. А. П. О. В. Р. Д. В. /26/

Обявяване за сведение и изпълнение народбата за
службата на лица от еврейски произход в еврейските ра-
ботни групи.

Н а р е д б а
п о

Носене на службата на лица от еврейски произ-
ход в еврейските работни групи.

/издадена във основа на § 30. от Правилника за прилага-
не Закона за задължителната служба и т.7. от СКНП постано-
вяване на Министерския съвет от 14.август 1941. год.,
протокол # 133/.

1. Назикването на подлежащите за отбавна ре-
довната си служба лица от еврейски произход, както и за-
пасните евреи - бивши войници, трудоваци и неслужили, ста-
ва по нареждане на ЦБа на войската, от съответните див-
изионни области по искане на Министерството на обществените
сгради, патниците и благоустройството.

2. Министерството на обществените сгради, па-
тниците и благоустройството формира отделни еврейски ра-
ботни групи от по 100 до 300 души.

Еврейските работни групи по назначение и съ-
став съответствуват на работните групи, съгласно Правил-
ника за службата на работните групи при отдела Временна
трудова повинност.

Подробен акт за временни началници и по-
мащав персонал, необходими за еврейските работни груп-
и, се обявява съ заповед на Министра на обществените
сгради, патниците и благоустройството.

3. На еврейските работни групи се поставяат
самостоятелни работни обекти, при изпълнението на които
се подпомагат от техническите и превозни средства на
съответната служба по временната трудова повинност.

Или Димитрова

Препишете на
В.С.И.В. - София

4. Въ зависимост от числото на повиканите на служба
евреи и предстоите за изпълнение работни обекти, Министра
на обществените сгради, патниците и благоустройството постано-
вява към кои служби по военната трудова повинност, по кол-
ко еврейски работни групи не се формират.

5. Повиканите на работните групи се изваждат
на работа съ свое обзавеждане, обучение, захранване и начетата
за храна, понеже такива няма да им се дават от групите.
През време на службата си еврейте получават безплатно само
храна и при възможност работно обзавеждане.

6. Въ първите 10 дена от пристигането на повиканите
евреи се отделят по 1/2 час сутрин и след обяд за за-
нятия, въ които часове те се запознават съ:

- а/ началствували лице;
- б/ реда въ установител;
- в/ основни указания по дисциплината и такива по
строга /оглеж, обрания, маршровка, обрания към началници-
те и пр./.

Подробности по носене на службата и извършване
на работата се дава съгласно Правилника за службата въ работните
групи при отдела Временна трудова повинност.

7. Лицата започнали от еврейски произход, отбави
военната си или трудова служба, без разлика на чина и специал-
ността към които са имали до сега, се извикват и работят
въ еврейските работни групи на общо основание.

8. Повиканите евреи не се използват изключително
като работници на обекта въ системата на смислите работни групи.
Забранка е категорично оставането на служби въ гарнизоните,
или командироването въ тях на евреи, а също така и назначаване
на еврейски или командироването на служба на евреи въ канцелари-
ите и домакинствата.

9. При носене на службата от еврейте, отнесените
съ тях трябва да почиват на строго установените законни нор-
ми. Обносните на началствувателите лица към тях трябва да ба-
дат въ всяко отношение коректни и въ никаква случай да не
се допускат възности, противни на Закона и Дисциплинарния
правилник. Трябва да се има пред вид, че изобщо доброто и
разумно трениране на еврейте въ рамките на законните постано-
вявания не биде винаги от полза за общия успех на работата и
на дисциплината въ еврейските работни групи.

Препишете на
В.С.И.В. - София

10. Работните групи, позовани от евреи да се по-
ставят съвременно отделно, самостоятелно и по възможности по
отделно, без да се прибягват съ групите от безработно
население.

11. Като се има пред вид, че почти всички изва-
дени на служба евреи не са извършвали земни и други работи
по програма на патника и не са свикнали изобщо съ подобна тех-
ническа работа, наложително е въ тях работни групи, да се
установи една постоянност въ успеха на работата, за да може
непосилките съ тях род работата да се тренират постепенно,
и така да се постигне въ най-кратко време най-добрата произво-
дителност. За тази цел, като се имат за основа установените
минимални норми за разните видове работи, обявява съ заповед
на г. Министра на обществените сгради, патниците и благоустрой-
ството, за работните евреи да се изисква последователно до-
стигане следния успехи: въ първата работна седмица - 80% 1/2
от дадените минимални норми, въ втората седмица - 66% 2/3
от установените норми и от четвъртата седмица нататък да се иска пълна размер на уста-
новените минимални норми.

12. Като отбавните редовната си служба, така и
граждански мобилизираните евреи носят задължително отличи-
телен знак, състоящ се от 2.5 сантиметрова жълта лента при-
шита на лявата рамена на палатото.

13. Повиканите за отбавна на редовната си служба
и повиканите на временно обучение лице от еврейски произход
имат всички задължения и права, предвидени въ Дисциплинарния
правилник на трудова повинност - 1936. година.

Същите лица са подложни на военните съдилища, съ-
гласно постановленията на В.С. и Е.Н. Наредба-заказ №.

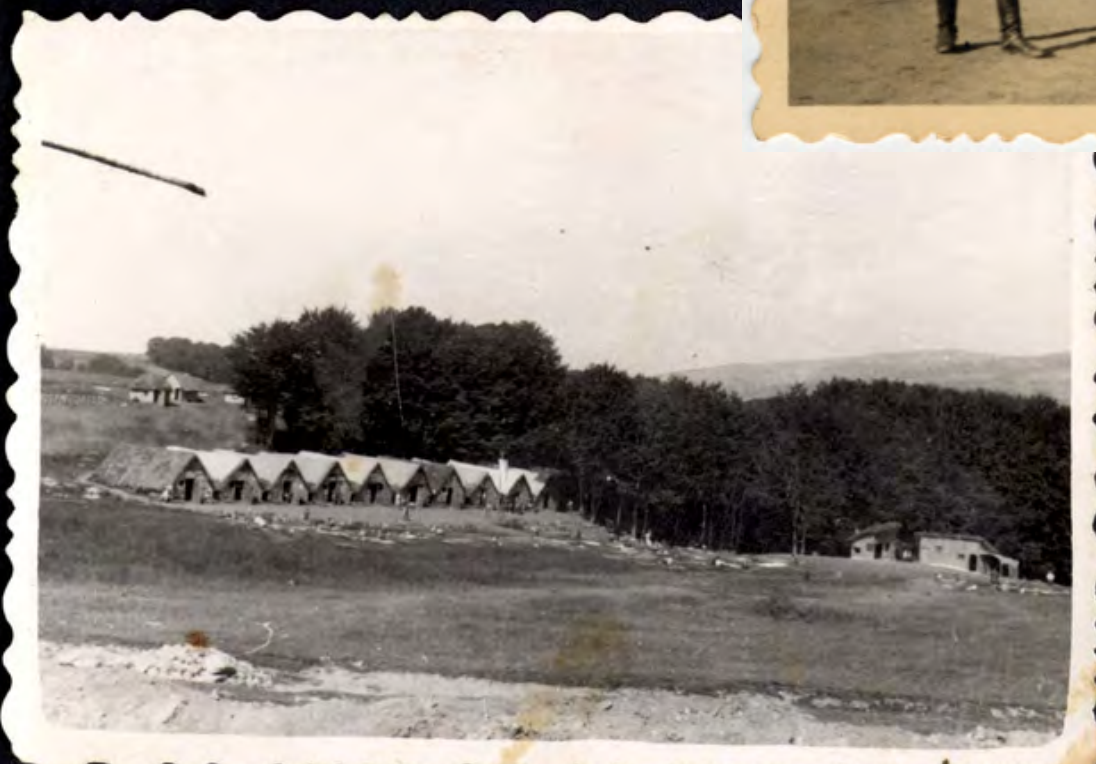
14. По начало еврейските работни групи по отноше-
ние: организация, надзор и ръководство, изхранване, отчитане
и пр., се извършва съгласно "Правилника за службата на работ-
ните групи при отдела Временна трудова повинност", респек-
тивно глава XI - Работни групи от мобилизираните запасни и не-
служили инородци.

М И Н И С Т Е Р Ъ Т : /в/ Инж. Д. Василев
ВЪ Р Н О , Д Е Л О В О Д И Т Е Л : *Stojanov*

Препишете на
В.С.И.В. - София

27 март 1942 – Наредба за формирането на еврейски работни групи към отдел Временна трудова повинност към МОСПБ. Отделни еврейски групи са създадени към 8 от съществуващите вече трудови дружини.

Вход на лагера на 2 строителна рота

Постройки в еврейски трудов лагер

Ghetto Fighters' House

Евреи трудоваци с жълти ленти на ръкава

Трудова повинност през 1942 г.

- ▣ Мобилизирани за работа през месец май.
- ▣ Освободени на 5 декември.
- ▣ Мобилизация на мъже на възраст до 46 години.
- ▣ Строеж и поддръжка на пътища и ж.п. линии, но също работа по дренажа на земите около Дунав, регулация на речните корита в други райони на страната и т.н.
- ▣ Втората половина на 1942 г. въпросът за еврейските трудови лагери – обект на дискусии по време на германо-българските преговори относно депортацията на евреите.
- ▣ Октомври 1942 г. – официално немско искане за депортация.
- ▣ “...българите разчитат на еврейската работна сила при строежа на пътища”.
- ▣ Между 10 и 20 хиляди българи работници – изпратени в Германия по силата на двустранно споразумение от 1939 г.

Трудова повинност през 1943 г.

- ▣ Мобилизация на 29 януари. Работа в лагерите до декември.
- ▣ 22 февруари – споразумение между Белев и Данекер за депортиране на 20 хиляди евреи от българските територии.
- ▣ Началото на март – депортация на евреите от Северна Гърция
- ▣ До средата на май– 6.000 евреи – включени в трудовите групи. Предстояща мобилизация на други 8.000.
- ▣ Около 1.500 евреи – по линията Симитли - Кулата
- ▣ Май 1943 – изселване на евреите от София в провинцията.

СПОРАЗУМЕНИЕ

по изселването на най-първо 20.000 еврей ~~със~~
~~носители български армии Тракия и Македония~~ въ
германските източни области,

п о с т и г н а т о м е ж д у

Българския Комисаръ по еврейскитѣ въпроси, г-нъ
Александъръ Б ѣ л е в ъ , отъ една страна, и
Германския пълномощникъ, капитанъ отъ защитнитѣ
отряди /СС-Хауптштурмфиреръ/ Теодоръ Д а н е к е р ъ ,
отъ друга страна.

1/ Следъ потвърждаването чрезъ Министерския съветъ,
~~въ носители български армии Тракия и Македония~~ ще се
готвятъ 20.000 еврей - безъ разлика на възрастта
и пола - за изселване.

Германския Райхъ е готовъ, да приеме т ѣзи еврей
въ източнитѣ си области.

2/ Изходнитѣ гари, числата и броя на влаковетѣ се
установятъ както следва:

а/ въ Скопие	5.000	съ 5	влакове,
б/ въ Битоля	3.000	" 3	"
в/ въ Циролъ	2.000	" 2	"
г/ въ Г.Джумая	3.000	" 3	"
д/ въ Дупница	3.000	" 3	"
е/ въ Радомиръ	4.000	" 4	"

Тѣй като дълостното настаняване на последнитѣ 12.000
еврей въ лагери и възможно само до 15/IV.943 год.,
то Германския пълномощникъ ще издейства, ~~даже~~ тия 12
влакове - колкото това ще бѣде възможно по геогрически
причини - да бѣдатъ готови за заминаване въ времето
отъ края на м. мартъ до 15 априлъ 943 година.

3/ Срѣдоточенитѣ въ гр. Скопие и Битоля еврей ще се из-
селватъ тогава следъ 15/IV.943 год.

Теодор
Данекер

Александър
Белев

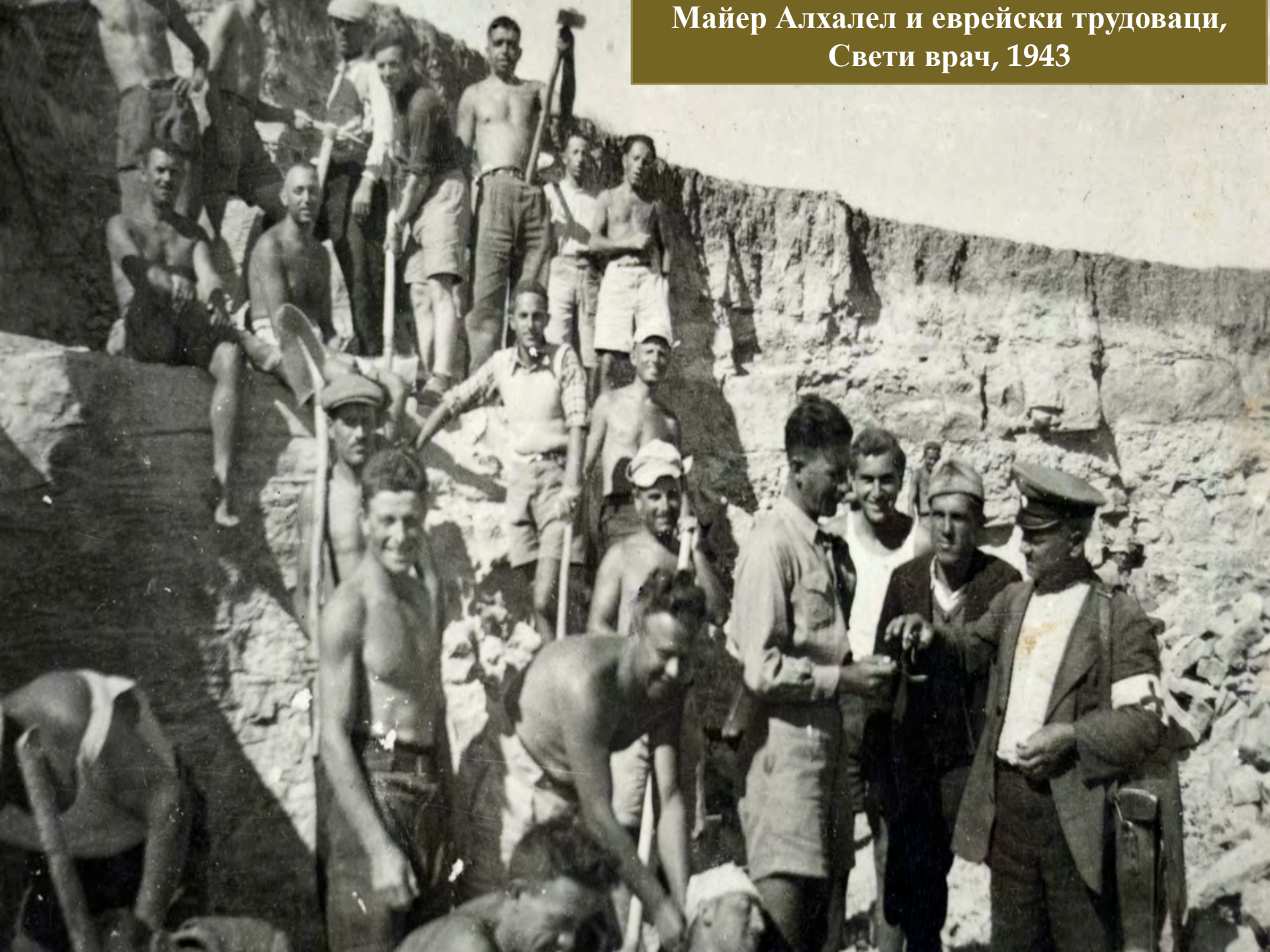
Трудова повинност през 1944 г.

- ▣ Мобилизирани на 15 юни
- ▣ Смяна на правителства и на политическия режим в страната в началото на месец септември
- ▣ Отмяна на антиеврейските закони и премахване на трудовите лагери

1942

Майер Алхалел и еврејски трудоваци,
Свети врач, 1943

21 септември 1942, навечерието на Йом Кипур, трудов лагер край
Белово

Евреи трудоваци в лагерите в Марикостино и Чучулигово, 1943